

Right 2 Challenge op z'n Rotterdams

Evaluatie 2019

Inleiding

Zelf het groen in de wijk onderhouden, samen met de burens de omgeving schoonhouden of samen met de gemeente de straat opnieuw inrichten. Met Right 2 Challenge (R2C) is het voor Rotterdammers mogelijk om taken en werkzaamheden van de gemeente over te nemen. Mèt het bijbehorende budget. De gemeente wil de betrokkenheid en zeggenschap van de inwoners van Rotterdam in hun directe leefomgeving stimuleren en ondersteunen.

Het college heeft in 2015 het kader van Right 2 Challenge vastgesteld. Er is afgesproken om dit instrument te blijven evalueren. Dat is gebeurd met de Procevaluatie Right to Challenge 2016-2017, uitgevoerd door OBI en onderzoek vanuit de vakgroep Bestuurskunde en Sociologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam (Oefenen in Bescheidenheid door Van Popering-Verkerk & Van Buuren, 2017).

Sindsdien is het instrument Right 2 Challenge verder ontwikkeld en zijn nieuwe ideeën voor mogelijke challenges ingediend. Het doel van de evaluatie is om in beeld te brengen 1) hoe het instrument R2C zich in de afgelopen twee jaar heeft ontwikkeld en 2) hoe betrokken ambtenaren en initiatiefnemers de samenwerking ervaren. Omdat we de lessen van het hele proces graag mee willen nemen, is ook gekeken naar de initiatieven die uiteindelijk geen challenge zijn geworden. Daarbij is gebruikgemaakt van de methode appreciative inquiry, of 'waardierend onderzoeken', waarbij het uitgangspunt is waardierend te kijken naar wat er al is en daarvan te leren.

Tussen april en september 2019 zijn gesprekken gevoerd met 9 initiatiefnemers en 13 betrokken ambtenaren van de gemeente Rotterdam om te leren van hun ervaringen. Op de volgende pagina's worden de resultaten daarvan uiteengezet.

Veel leesplezier gewenst!

Wat is Right 2 Challenge?

Definitie R2C

Een buurt of wijk mag de gemeente uitdagen met het overnemen van lokale voorzieningen en taken wanneer zij denkt het zelf anders en beter te kunnen organiseren.

Wat is R2C?

Right 2 Challenge geeft Rotterdammers de mogelijkheid taken van de gemeente over te nemen als zij geloven het beter te kunnen voor hetzelfde geld. Het doel van R2C is meer zeggenschap geven aan de Rotterdammers en om samen met de gemeente aan een betere stad te bouwen.

Waarom zet de gemeente R2C in?

Omdat actieve Rotterdammers vanuit hun lokale ervaring en kennis vaak met betere oplossingen komen. Door de lokale expertise en capaciteiten van Rotterdammers te koppelen aan de ervaringen, kennis en netwerken van de gemeente komen we tot het beste resultaat. En doordat buurtbewoners actief worden en meer zeggenschap hebben over hun directe leefomgeving ontstaat meer betrokkenheid.

De criteria van R2C

Het aangaan van een Right 2 Challenge is een serieuze zaak. De gemeente staat graag open voor deze nieuwe manier van werken maar zal altijd rekening houden met het algemeen belang en de veiligheid van Rotterdammers. Daarom moet het plan van de bewoners aan een aantal voorwaarden voldoen. Deze zijn:

- Initiatiefnemers zijn geworteld in de buurt/wijk van het gebied
- Het initiatief gaat over een huidige lokale voorziening of gemeentelijke taak
- Het initiatief gaat niet om taken die exclusief zijn voorbehouden aan de overheid, zoals bijvoorbeeld strafvervolgning of het werk van de hulpdiensten
- Op basis van kennis en ervaring is aannemelijk dat initiatiefnemers de prestatie kunnen leveren
- Het initiatief wordt gesteund door de wijk of buurt
- Het initiatief schaadt geen andere bewoners
- Initiatiefnemers beschikken over een rechtsvorm, zoals een stichting, vereniging of coöperatie.

Hoe werkt Right 2 Challenge?

Bij de start van Right 2 Challenge in 2015 is een opzet voor het instrument ontwikkeld. Sindsdien zijn enkele belangrijke lessen geleerd en is het proces op enkele punten aangepast. De stappen die bij een challenge worden doorlopen en de lessen die daarbij zijn geleerd worden hieronder beschreven.

1. Check in het gebied

Mogelijke challenges komen doorgaans binnen bij de procesmanager Right to Challenge, vaak via een wijkmanager of wijknetwerker. Via de gebiedsorganisatie wordt gecheckt of het initiatief gesteund wordt in de buurt, het past binnen de gebiedsplannen en of de initiatiefnemers de prestatie kunnen leveren.

2. Vroeg met elkaar in gesprek

De eerste initiatieven die binnenkwamen na de start van R2C hadden soms een negatieve lading. Uit ervaringen met deze challenges is geleerd om in een eerdere fase met elkaar in gesprek te gaan. Initiatiefnemers worden geadviseerd om bij het eerste idee voor een challenge al contact op te nemen met de gemeente. Voor het opstellen van een challenge is het belangrijk te weten welk budget de gemeente beschikbaar heeft en wat zij hiervoor terug verwacht. Door hierover het gesprek aan te gaan, kunnen eventuele teleurstellingen voorkomen worden.

Nadat gecheckt is of het idee past binnen het kader van R2C, nodigt de gemeente initiatiefnemers uit om samen met de vakinhoudelijke ambtenaren verdere invulling te geven aan de challenge. Samen wordt dan ook

gekeken of Right 2 Challenge het juiste instrument is, of dat er betere alternatieven zijn.

3. Langs het platform en wethouder

Lokale initiatieven houden zich niet aan de indeling die de gemeente heeft op beleidsthema's. Ze denken vaak vanuit een breder perspectief. Ze combineren bijvoorbeeld groenonderhoud met welzijnswerk of leefbaarheid. Hierdoor zijn er verschillende afdelingen betrokken bij een initiatief. Het duurt soms lang voordat een besluit kan worden genomen.

Initiatiefnemers en ambtenaren lopen geregeld aan tegen de verkoking binnen de gemeentelijke organisatie. Om te voorkomen dat hierdoor challenges geweigerd worden, is de uiteindelijke goedkeuring voor een challenge bij de inhoudelijke wethouder gelegd.

Het Platform Right 2 Challenge bestaat uit bevoegde afdelingshoofden van de verschillende clusters en afdelingen, een vertegenwoordiger van de afdeling inkoop en een directeur. Zij stellen adviezen op voor de vakinhoudelijke wethouders met betrekking tot het wel of niet aangaan van een challenge. Ten slotte wordt, na goedkeuring, een overeenkomst opgesteld en bij akkoord ondertekend door initiatiefnemers en gemeente.

Wethouder Barbara Kathmann in gesprek met indieners van challenges tijdens een lunchbijeenkomst in het Stadhuis in 2019.

“De eerste challenges die binnenkwamen leverden spanningen op. Om dit te voorkomen vragen we initiatiefnemers om al in de ideefase contact met ons op te nemen. We bieden de mogelijkheid om de challenge samen met vakinhoudelijke ambtenaren uit werken. Kennis delen, elkaars werelden leren begrijpen en een relatie opbouwen vormen een belangrijk onderdeel van R2C.”

Ines Balkema, Procesmanager Right 2 Challenge

Uitdaging voor de komende periode: verder stroomlijnen van de procedure

Uit de evaluatie blijkt dat de procedure van R2C in veel gevallen als lang wordt ervaren als het gaat over ideeën waar de gemeente en initiatiefnemers graag mee verder gaan en waarover iedereen al akkoord is. Als er geen discussie in de organisatie is, dan is de gang langs de wethouders en het doorlopen van de volledige procedure niet nodig. Een mogelijkheid zou zijn om de procedure aan te passen aan de complexiteit van de betreffende challenge. Het platform bepaalt dan uiteindelijk welke procedure passend is.

“Soms is het de vraag of de wethouder hier wel akkoord hoeft te geven? Niet alle challenges zijn even spannend en een politiek besluit is niet altijd nodig. Dat vraagt om een snellere geen-bezwaar-procedure. Er gaat namelijk al veel tijd zitten in overeenkomsten sluiten en betalingen regelen.”

Adviseur gemeente Rotterdam

Wethouder Bert Wijbenga bij de feestelijke opening van de Schepenstraat in 2019.

De initiatieven

Binnen deze evaluatie worden de initiatieven besproken die sinds de vorige evaluatie zijn ingediend en een challenge zijn geworden of waarbij in een bepaalde fase sprake was van een mogelijke challenge. In totaal gaat het om tien initiatieven, waaronder twee van Creatief Beheer in Delfshaven en Feijenoord. Vijf van deze initiatieven zijn een challenge geworden. Twee initiatieven zijn verder uitgewerkt, maar niet als challenge doorgegaan. De overige drie zijn bij een idee gebleven en niet als challenge uitgewerkt. Dat betekent geen verlies, want ook van die initiatieven zijn lessen geleerd. Hieronder gaan we daar verder op in.

De challenges in uitvoering

1. Het Luchtpark door Stichting GroenGoed
2. Buurt- en speeltuinvereniging Bodelo
3. Stadsgeneeskunde in Delfshaven en Feijenoord door Creatief Beheer
4. De Taka Tukatuin

De overige initiatieven

1. Groot onderhoud Beatrijsstraat
2. Schone Markt!
3. Park de Heerlijkheid
4. Non-formeel taalonderwijs Feijenoord
5. Leegstandsbeheer Delfshaven

Challenges in uitvoering

1. Tuin op de Hofbogen

Stichting GroenGoed beheert een aantal buurtmoestuinen in Rotterdam Noord en Centrum. De challenge betreft het beheer en onderhoud van het groen op en het schoonhouden van het dak van voormalig station Hofplein: de Tuin op de Hofbogen. Deelnemers bloeien op tijdens vaste wekelijkse werkmomenten, waar iedereen die mee wil doen laagdrempelig kan aansluiten bij het gezamenlijk tuinieren. Stichting GroenGoed zorgt voor opvang van deelnemers en zoekt naar een rol die het best past bij hun vaardigheden en interesses. Deelnemers doen zo weer en voelen zich gezonder door buiten bezig te zijn in hun eigen buurt. De oogst van de tuinen wordt vervolgens verdeeld onder de deelnemers en andere buurtbewoners die dat goed kunnen gebruiken. Wat overblijft, gaat naar de voedselbank.

Naast tuinieren worden er allerlei activiteiten georganiseerd voor jong en oud, zoals een tuinmaaltijd, sterrenkijkavonden en educatieve activiteiten met basisschoolkinderen. Deze aanpak is daarmee een toevoeging aan het reguliere groenbeheer en heeft veel positieve effecten op het vlak van gezondheid, welzijn, educatie, armoedeverlichting, duurzaamheid en klimaatbestendigheid.

2. Buurt- en speeltuinvereniging Bodelo

Enkele jaren geleden is Speeltuin Bodelo in Zuidwijk volledig gerenoveerd. Op het terrein zijn diverse speeltoestellen, een voetbalveld, een moestuin waar kinderen kunnen tuinieren en een clubhuis waar activiteiten voor jong en oud worden georganiseerd. Ook heeft het Centrum voor Jeugd en Gezin spreekuur op de locatie. De organisatie draait op de inzet van vrijwilligers en deze vrijwillige krachten waren niet tevreden over het groenonderhoud op het terrein van de speeltuin. Er is daarom een challenge ingediend om het maaien en het onderhoud van de heggen van de gemeente over te nemen.

Door de challenge zijn de initiatiefnemers aan tafel gekomen met drie ambtenaren van verschillende afdelingen van de gemeente Rotterdam en is er tijd uitgetrokken om echt te luisteren naar de wensen van de leden van de vereniging. Bij het opstellen en uitwerken van de challenge zijn de indieners van de challenge door de gemeente ondersteund. Hierdoor voelen de leden van de vereniging zich serieuzer genomen. Door enkele werkzaamheden van de gemeente over te nemen zijn zij meer betrokken en tevredener over het onderhoud van het terrein.

3. Stadsgeneeskunde in Delfshaven en Feijenoord door Creatief Beheer

Creatief Beheer zet zich met twee challenges in Delfshaven en Feijenoord in voor vergroening en het kindvriendelijk maken van woonwijken. De inzet van de challenges is het onderhoud van de wijk aan te grijpen als kans om gezondheid te verbeteren. Tuinmannen/-vrouwen onderhouden samen buurtbewoners het groen in de wijken. Deze methode, door de organisatie 'stadsgeneeskunde' genoemd, heeft als doel een groene, schone en veilige omgeving te realiseren op een manier waar zowel de wijk als deelnemers beter van worden.

4. De Taka Tukatuin

De Taka Tukatuin in Zevenkamp wordt al jaren beheerd door buurtbewoners die daar ook activiteiten organiseren. Het is het oudste park met zelfbeheer in Rotterdam. De voormalige deelgemeente Prins Alexander financierde het park. Stadsbeheer bood ondersteuning bij het onderhoud en de activiteiten. Na het afschaffen van de deelgemeente moest naar een oplossing gezocht worden voor de financiering. Door een challenge aan te gaan voor het groenonderhoud, heeft de Taka Tukatuin een nieuwe bron van financiering gevonden. Mede daardoor kunnen bewoners het park zelf beheren en blijven de activiteiten doorgaan.

De overige initiatieven

1. Groot onderhoud Beatrijstraat

De Beatrijstraat is een van de drie straten waar groot onderhoud op de planning staat. Dit is van invloed op de inrichting van de straat. De gemeente was bezig met een nieuw ontwerp voor de straat met betrokkenheid van bewoners. De bewoners hadden het gevoel dat er onvoldoende naar hen werd geluisterd en overwogen de gemeente te challengen. Uiteindelijk is het niet tot een challenge gekomen. De belangen in de buurt liepen erg uiteen (met name rond groen versus parkeerplaatsen), waardoor men niet tot een gedeeld plan kwam.

Alhoewel er dus geen challenge is ingediend, heeft het wel invloed gehad op het project. Het challengen van de gemeente was voor de initiatiefnemers ook geen doel op zich. Ze wilden vooral beter gehoord worden door de gemeente. Door de mogelijke challenge kwamen de bewoners en de gemeente opnieuw bij elkaar aan tafel en zijn met elkaar in gesprek gebleven. Er is een aantal bewonersavonden georganiseerd, zodat bewoners hun mening over de ontwikkelingen konden geven.

2. Schone Markt!

In de zomer van 2018 is een voorstel ingediend voor de challenge Schone Markt! Het initiatief is ingediend om de schoonmaak van de markt op het Visserijplein op donderdagen en zaterdag overdagen over te nemen. Door de inzet van vrijwilligers kan het papier, karton en plastic bij de marktkramen worden opgehaald en het afval worden gerecycled. Het initiatief sluit daardoor aan op de circulaire ambities van Rotterdam. Daarnaast biedt het bewoners met een afstand tot de arbeidsmarkt mogelijkheden lokaal vrijwilligerswerk te verrichten onder begeleiding van een coördinator.

De gemeente en de initiatiefnemer hebben samen het plan verder uitgewerkt. De gemeente heeft echter besloten niet met het plan door te gaan vanwege ervaringen met de pilot op de Afrikaandermarkt. Beide initiatieven betreffen extra werkzaamheden die een toevoeging zouden zijn aan het huidige takenpakket van de gemeente. Dat betekent dat voor de challenge meer vuilniswagens moeten rijden om het gescheiden afval af te voeren, wat meer menskracht kost. Binnen de huidige budgetten van de gemeente bleek daar geen ruimte voor te zijn, waardoor het idee niet is voortgezet. Wel wordt aan plannen gewerkt om de Grote Visserijmarkt in de toekomst duurzamer te maken. De initiatiefnemer is door de gemeente uitgenodigd om hierover mee te denken in het kader van het project Circulaire Markt.

3. Park de Heerlijkheid

Park de Heerlijkheid in Hoogvliet is in 2002 gerealiseerd: een uitgestrekt stuk groen tussen de A15, de industrie van Shell Pernis en de noordelijke woonwijken van Hoogvliet. Het park is de thuishaven voor een modelbotenvereniging, een speeltuinvereniging, een zalencentrum en een openbaar honkbal- en softbalveld. Het park trekt weinig bezoekers en daarin lag de aanleiding voor de challenge. Het doel van de challenge was het park weer bruisend te maken door activiteiten te organiseren en samenwerkingsverbanden aan te gaan met de partners in en om het park. De gemeente zou het budget overhevelen voor groenonderhoud en toezicht en voor het matchen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Wegens een lopend juridisch geschil tussen de gemeente en de initiatiefnemer over een andere subsidie, is de challenge in de wacht gezet, totdat het geschil is opgelost. Wel heeft Right 2 Challenge aan bekendheid gewonnen binnen de gemeente en zijn contacten gelegd voor mogelijke toekomstige initiatieven.

4. Non-formeel taalonderwijs Feijenoord

In de wijk Feijenoord bieden verschillende partijen non-formeel taalonderwijs aan. Subsidies hiervoor worden jaarlijks verstrekt. Doordat de subsidieaanvragen tijd kosten, levert dit een onderbreking in het onderwijs op. Daarnaast werken de taalaanbieders met verschillende methoden en stemmen zij niet onderling af waar behoeften van de cursisten liggen. Omdat ze per cursist betaald worden, verwijzen ze cursisten niet door. Daardoor stromen cursisten niet door naar een hoger niveau.

De zorg- en welzijnsorganisatie Humanitas heeft uit onvrede hierover nagedacht over een challenge. Het zou daarbij gaan om het budget dat de gemeente via subsidies verdeelt. Het idee is het budgetgeld over te hevelen naar een coöperatie waarin de taalaanbieders zijn verenigd en samenwerken. Binnen de samenwerking zouden meer taalniveaus worden aangeboden en zou men naar elkaar doorverwijzen.

De gemeente erkent de problemen met het taalonderwijs en is bezig met de opzet van nieuw beleid waarbij taalonderwijs geïntegreerd wordt met andere activiteiten. Daarmee verdwijnen de losse budgetten voor het non-formele taalonderwijs, waardoor ze niet meer te challengen zijn. Via R2C is een goed gesprek ontstaan waarbij de kennis van de indieners gebruikt is om een scherper beeld te krijgen van de opgave.

Daarnaast speelt de vraag of een welzijnsinstelling mag challengen? Het is niet de bedoeling dat Right 2 Challenge gebruikt wordt door organisaties die in de aanbesteding meedoen. Als de challenge was doorgedaan, had daar een oplossing voor gezocht moeten worden.

5. Leegstandsbeheer Delfshaven

De Stichting Delfshaven Coöperatie is in 2015 gestart en werkt samen met mensen en organisaties aan de ontwikkeling van de wijk Delfshaven. Een van de problemen waar zij aan werken, is de leegstand in de wijk. Leegstaande panden worden momenteel door de gemeente en vaste samenwerkingspartners beheert. De Delfshaven Coöperatie en Plakt Vast Goed! hebben een idee ontwikkeld om meer gebruik te maken van de leegstaande panden door er maatschappelijke organisaties en startende ondernemers tijdelijk in onder te brengen. Via een challenge willen deze organisaties het leegstandsbeheer in de wijk van de gemeente overnemen.

De Delfshaven Coöperatie, Plakt Vast Goed! en de gemeente hebben dit idee onderzocht en gekeken om welke panden het gaat. Per pand is naar de mogelijkheden gekeken. Voor een groot deel van de leegstaande panden blijkt al een bestemming te zijn, waardoor veel panden afvallen. De langlopende afspraken tussen de gemeente en de huidige leegstandsbeheerder kunnen niet zomaar worden opgezegd.

Daar komt bij dat de gemeente erg tevreden is over de samenwerking met de huidige leegstandsbeheerders. Er is gekeken of er een soort makelaarsconstructie kon worden ontwikkeld, waarbij de Delfshaven Coöperatie en Plakt Vast Goed! potentiële gebruikers voor panden bij de leegstandsbeheerder aandragen. Dit blijkt een ingewikkelde constructie vanwege de versnippering en het grote aantal contactpersonen. Vervolgens hebben initiatiefnemers ervoor gekozen te focussen op een enkel pand. De challenge heeft tot het inzicht geleid dat leegstandsbeheer weinig ruimte biedt voor challenges.

Geleerde lessen

1. Leren loslaten

Right 2 Challenge is uniek. Het vraagt van ambtenaren om werk uit handen te geven mét de bijbehorende budgetten. Deze manier van werken past goed in de hedendaagse participatiegedachte, waarbij van burgers meer initiatief en verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving wordt gevraagd. Tegelijkertijd is het voor ambtenaren spannend en uitdagend om werk los te laten en een andere rol aan te nemen. Initiatiefnemers vullen taken meestal op een andere manier in, waardoor gemeentelijke standaarden en procedures niet of minder goed toepasbaar zijn. Het bovenstaande leidt tot de vraag wat het belangrijkste doel is van R2C? Gaat het om publieke dienstverlening effectiever en efficiënter in te richten? Of is het bedoeld om lokale initiatieven te ondersteunen?

Vaak blijkt dat traditionele, gemeentelijke normen voorop staan, ook al zijn de doelen van een challenge duidelijk voor de betrokken ambtenaar. De gemeente blijft eindverantwoordelijk. Daarom worden beoordelingscriteria en eisen vaak één op één naar initiatieven vertaald. Initiatiefnemers doen echter vaak veel meer dan enkel werkzaamheden overnemen van de gemeente. Ze vullen de taken anders in of voegen juist extra taken toe.

Een belangrijk leerpunt van R2C zit in het meebewegen als organisatie. Binnen de gemeente is er veel behoefte aan kaders, maar werken met lokale initiatieven vraagt juist om bewegings- of experimenteeruimte. Voor challenges gelden wel kaders, maar daar mag ook van worden afgeweken. Als het idee goed is voor de stad, dan is het een goed idee. Dat is het uitgangspunt. Deze manier van werken vraagt om een bepaalde flexibiliteit en om een meewerkende houding.

“De uitdaging zit in het loslaten van de strakke gedachten en het denken vanuit het eigen vakgebied. Als echte tuinman moet je daar overheen kijken. Het gaat niet werken als ik als hovenier lijnrecht tegenover een bewoner met ideeën blijf staan. Je moet meebewegen, die opdracht heb je.”

Medewerker beheer en uitvoering, gemeente Rotterdam

Fotograaf: Arnoud Verhey

2. R2C als stok achter de deur

Initiatiefnemers beoordelen het instrument R2C overwegend positief. Het is iets wat de gemeentelijke bureaucratie kan doorbreken en wat werkt als een stok achter de deur. Door de mogelijkheid te challengen wordt de gemeente namelijk min of meer gedwongen een meer gelijkwaardige positie in te nemen. Initiatiefnemers komen gemakkelijker met de gemeente aan tafel om tot een gezamenlijk resultaat te komen. Bij R2C gaat het in de praktijk meer om samenwerken dan om elkaar uitdagen. Het doorvoeren van een idee als challenge is geen doel op zich, het gaat erom samen tot een zo goed mogelijk resultaat te komen.

Daarbij helpt R2C ook bij het verkrijgen van inzicht in wat de ander beweegt en waar belangen liggen. Zowel bij de gemeente als bij initiatiefnemers. Door samen het gesprek aan te gaan, groeit het wederzijds begrip. Challengers brengt samen en dat leidt af en toe tot spanningen, maar ook tot meer betrokkenheid en een gedeeld resultaat.

“De challenge voelde als een stok achter de deur. Het komt misschien dreigend over, dat vonden de ambtenaren niet heel fijn. Maar we waren al heel lang bezig en hadden het idee dat er niet goed naar onze opmerkingen werd geluisterd. Het doel was niet per se om te challengen, maar we wilden samen achter de computer zitten om die tekening te maken.”

Initiatiefnemer Beatrijsstraat

“R2C bood een manier om als echte gesprekspartners met elkaar aan tafel te zitten. Dat heeft positief gewerkt. Het is geen challenge geworden, maar de rollen worden over en weer serieuzer genomen. Het is duidelijker met wie je aan tafel zit. Wij krijgen hun idee beter toegelicht, maar zij zien ook in met welke dilemma's wij zitten. Je kan het allemaal beter uitleggen en daarmee begrip ontwikkelen voor elkaars positie. Maar echt tot een challenge komen is lastig in een buurt met zo veel verschillende belangen, een challenger wordt dan toch een belangenpartij.”

Initiatiefnemer Beatrijsstraat

3. R2C als route naar structurele financiering van initiatieven

Challengen is niet alleen uitdagend voor de gemeente en initiatiefnemers, maar ook een nuttig instrument. Het biedt mogelijkheden om structurele financiering te vinden voor bestaande initiatieven waar zowel de gemeente als bewoners graag mee door willen gaan. Veel lokale initiatieven zijn in bepaalde mate afhankelijk van subsidies en zijn veel tijd kwijt om die aan te vragen. Via R2C kunnen zij structureel budget overnemen. Juist die structurele financiering is waar veel lokale initiatieven behoefte aan hebben.

R2C biedt een route naar budget, maar vaak is dat budget niet dekkend. Het betreft bijvoorbeeld het overhevelen van het budget van de gemeente naar een lokaal initiatief, zoals groenbeheer in een bepaalde wijk. De Rotterdammers nemen de taken van de gemeente echter niet één op één over, maar voegen doorgaans juist iets extra's toe. Ze combineren bijvoorbeeld groenonderhoud met welzijn en zorgen voor meer verbinding en betrokkenheid in de buurt.

“Onze financiering ging vroeger via Couleur Locale, een regeling voor kleine, leuke initiatieven die niet in grote aanbestedingen mee kunnen doen. Maar dat is voor ons niet genoeg en we willen daar dan ook vanaf. We hebben behoefte aan meer structuur en een vaste opdracht om onze doelen te kunnen blijven najagen.”

Initiatiefnemer Creatief Beheer

Vaak komen er extra taken bij, maar er is netto geen extra budget. Dat betekent dat werken met R2C er voor kan zorgen dat er meer geld nodig is om een initiatief draaiend te houden. Het ontwikkelen en uitwerken van een challenge kost veel tijd en vaak is er een periode nodig om te experimenteren en om te kijken of het initiatief werkt zoals gehoopt. Daarbij is ook nazorg nodig en eventueel hulp bij het vinden van aanvullende financiële bronnen.

Uitdaging: Denken in combinaties

De uitdaging, voor zowel de initiatiefnemers als de gemeente, is om te zorgen voor experimenteerruimte in de startfase. Dit kan door budgetten te combineren. Bijvoorbeeld door structurele financiering via R2C aan te vullen met eenmalige subsidies. In de contracten van de gemeente met welzijnsinstellingen is de mogelijkheid opgenomen om 10% van het gegunde budget aan de welzijnsorganisatie over te dragen aan lokale initiatieven.

Twee challenges hebben geld van een zorgpartij gekregen. Het uitwerken van een challenge is hier niet nodig geweest. Na overleg tussen de challengers en de welzijnsinstellingen in bijzijn van de gemeente over het mogelijk challengen van het welzijnsbudget, hebben de welzijnsinstellingen aangegeven zelf een opdracht te verstrekken. De mogelijkheid om 10% van de opdracht te challengen is opgenomen in het format van Europese Aanbestedingen binnen de gemeente Rotterdam. Door middel van presentaties binnen de Inkoopafdelingen wordt deze mogelijkheid actief onder de aandacht gebracht.

De huidige manier waarop de financiering voor initiatieven is georganiseerd, is vrij complex. Er zijn veel verschillende instrumenten en voor elk initiatief is het de vraag wat passend is. Voor initiatiefnemers is een enkel aanspreekpunt of loket nodig die de rol van dealmaker vervult.

“Een mogelijkheid is bijvoorbeeld een subsidie om op te starten en daarna structurele financiering te organiseren via R2C. Dit is uiteraard vrij ingewikkeld en zou bij ambtenaren van gebiedsorganisatie of betrokken clusters moeten liggen. Er is daarom behoefte aan meer dealmakers.”

Adviseur gemeente Rotterdam

Wanneer een goed idee bij de gemeente binnenkomt, zou het vervolgens de taak van de gemeente moeten zijn om daar een passende route door de organisatie bij te vinden. Dat vraagt om meer actieve communicatie in de clusters en gebieden. Voor groen- of buitenruimte initiatieven is hier inmiddels werk van gemaakt. Sinds augustus 2019 zijn een groenmakelaar en een groenloket gestart om initiatiefnemers nog beter onderweg te begeleiden.

Colofon

Datum

Januari 2020

Auteur

Derek Jochemsen

Met bijdragen van

Ines Balkema

Frank Kenselaar

Lotte Gerritse

Harko Stolte

Met bijzondere dank aan alle initiatiefnemers en ambtenaren die meegewerkt hebben aan de evaluatie.